

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

224

Vragen van het lid **Gerkens** (SP) aan de ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over *het afpakken van dure goederen van criminelen en de omgekeerde bewijslast*. (Ingezonden 19 augustus 2009)

1
Is het waar dat in de Regio IJsselland een landelijk proefproject draait waarbij de politie met behulp van tips van burgers dure goederen van burgers kan ontnemen «die ze onmogelijk kunnen betalen»?¹ Wat houdt deze werkwijze precies in?

2
Op basis waarvan en door wie wordt besloten of een tip van een burger leidt tot een onderzoek? Hoe wordt voorkomen dat iedere tip van bijvoorbeeld een jaloerse buurtgenoot leidt tot ongemak voor of inbreuk op de persoonlijke levenssfeer van degene op wie de tipgever doelt? Hoe concreet moeten de aanwijzingen op dat moment zijn?

3
Hoe gaat het onderzoek vervolgens in zijn werk?

4
In welke gevallen precies zal voortaan de omgekeerde bewijslast worden toegepast? Hoe kan iemand aantonen de luxegoederen rechtmatig te hebben verkregen?

5
Is hier een wetswijziging voor nodig?

6
Welke andere vier korpsen gaan zich in een proefproject richten op financieel-economische criminaliteit? Gaat het om dezelfde werkwijze als in de regio IJsselland? Zo nee, wat houden deze projecten in?

¹ De Telegraaf, 17 augustus 2009: «Politie wil hulp burgers bij afpakken patserbakken» http://www.telegraaf.nl/binnenland/4625911/_Politie_wil_hulp_tegen_patserbakken_.html?p=1,1

Antwoord

Antwoord van de ministers **Hirsch Ballin** (Justitie) en ter Horst (Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties) (ontvangen 5 oktober 2009)
Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2008–2009, nr. 3712

1
Politie IJsselland is in nauwe samenwerking met het landelijk verbeterprogramma Financieel-economische Criminaliteit (FinEC) een pilot gestart om de aanpak van financieel-economische criminaliteit te intensiveren. Op deze wijze wordt zowel in de opsporingsfase als in de vervolgingsfase de aandacht versterkt gericht op het bestrijden van financieel economische criminaliteit

en op het afnemen van de opbrengsten van andere vormen van criminaliteit. Dit onder het motto: misdaad mag niet lonen. De samenwerking met ketenpartners als de Belastingdienst, de sociale recherche en het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) wordt langs nieuwe wegen verkend. Zo wordt een beroep gedaan op gemeentelijke toezichtsafdelingen en de Belastingdienst om te melden als zij stuiten op mogelijke fraude en/of verondersteld illegaal verkregen vermogen. Ook zal er meer samenwerking plaatsvinden met het Centraal Justitieel Incasso Bureau (CJIB) om (grote) ontnemingzaken te executeren. Daarnaast wordt het publiek uitgenodigd om de politie te attenderen op in het oog springende signalen van ongebruikelijk bezit. De doelstelling is dat er meer beslag wordt gelegd met het oog op het uiteindelijk ontnemen ervan.

2
Elk signaal van een burger wordt door de politie geëvalueerd. Dit geldt ook voor anonieme meldingen. Een signaal kan vergeleken worden met politiestructuren en met informatiebronnen van andere overheden. De politie IJsselland heeft voor het laatste een convenant afgesloten met het Openbaar Ministerie Zwolle/Lelystad, de Belastingdienst, de gemeenten in de

regio IJsselland en het UWV. In dit evaluatiestadium worden door de politie geen operationele onderzoekshandelingen verricht. Alleen indien uit de evaluatie van het binnengekomen signaal blijkt dat sprake is van een verdenking van een strafbaar feit, kan een strafrechtelijk onderzoek worden gestart. Het besluit om een strafrechtelijk onderzoek te starten wordt genomen onder gezag van het Openbaar Ministerie.

3

Het kan vervolgens gaan om een strafrechtelijk onderzoek, een fiscaal onderzoek of een bestuursrechtelijke afdoening. In onderlinge afstemming wordt bepaald welke afdoening het meest geëigend is. Deze onderzoeken worden op reguliere wijze uitgevoerd.

4

Bij de afdoeningen in het kader van de pilot is er, net als in de huidige situatie bij vergelijkbare afdoeningen, geen sprake van een «omgekeerde bewijslast». Binnen de pilot wordt de «bewijslast» dus niet geheel bij de betrokkene/verdachte gelegd. Als binnen de pilot bijvoorbeeld het instrument van voordeelsontneming wordt toegepast, dient het Openbaar Ministerie op gebruikelijke wijze eerst aannemelijk te maken dat sprake is van wederrechtelijk verkregen voordeel. Van degene die over «verdachte» voorwerpen beschikt, kan vervolgens worden verlangd aannemelijk te maken dat de voorwerpen een legale bron van herkomst hebben. Deze kan daartoe bijvoorbeeld facturen overleggen of een bewijs dat een erfenis is ontvangen.

5

Neen, de hier geschetste werkwijze behoeft geen nadere wettelijke voorziening. Wel kan in dit verband worden gewezen op het wetsvoorstel tot verruiming van de mogelijkheden van voordeelontneming. Dit voorstel bevat voorzieningen met betrekking tot het verkrijgen van inzicht in de herkomst van het vermogen van degene tegen wie een ontnemingsvordering, als bedoeld in artikel 36e van het Wetboek van Strafrecht, is ingesteld. De Raad van State heeft over dit wetsvoorstel advies uitgebracht en momenteel bereidt de regering daarop een reactie voor.

6

De andere korpsen zijn al gestart; het betreft Hollands Midden, Flevoland, Kennemerland en Gelderland-Midden, alsmede de Nationale Recherche. De accenten kunnen per korps verschillen omdat aansluiting is gezocht bij de eigen (regionale) problematiek. Alle doen wel op enige wijze aan het aanpakken van «patzers». Verder zijn veel terugkerende thema's: het inwinnen van financiële (criminele) informatie, verdachte transacties, georganiseerde hennepteelt en vastgoed.